

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گالہ

دنیا دے سارے انسان ہکو جئے تے نہ مکں والے حقوق تے ازادیاں گھن تے پیدا تھیڈن ۔
اقوام متحدہ نے ہر کہیں دے حقوق دی حفاظت تے ودھارے دا جھنڈا اچا رکھن دا ارادہ کیتا
ہوے ۔ جیمبرہ ااقوام متحدہ دے منشور دا حصہ ہے ۔ ایندے وچ انسانی عزت تے وقار، جیادی
انسانی حقوق، عزت نفس اتے لوکاں دے یقین دا اقرار کیتا گئے ۔

اقوام متحدہ دی جنرل اسمبلی نے ۱۹۴۸ دسمبر ۱۰ کوں انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کرتے ایند
اعام اعلان کیتا ۔ اگلے صفیاں تے اینہ منشور دی پوری عبارت پیش کیتی ویندی اے ۔
منشور اچ ااقوام متحدہ نے صاف تے سادہ لفظاں اچ حقوق ڈساڈتن ۔ جنباں وچ ہر کوئی برابر
داشریک ہے ۔

ایس ترتیخی کارنامے دے بعد اسمبلی نے سارے شریک ملکاں تے زور ڈتا جو ایس اعلان
کوں عام کرن تے ایندے ودھارے وچ حصہ گھنن ۔ مثلاً اے جو ایکوئ پوسٹر دی شکل وچ
چھپوا کے جاجاتے لایا ونجی ۔ خاص طور تے سکولان تے ڈوجھے تعلیمی اداریاں وچ ایکوئ پڑھ
کے سزایا ونجے ۔ ایندی تفصیلات کھول تے ڈسائی ونجن تے ایس سلسلے وچ سیاسی جیاداں تے
کہیں ملک نال کوئی فرق ناں کیتا ونجے ۔

اے حقوق تہاڈی ملکیت ہن تے انہاں دے بارے وچ پوری معلومات حاصل کرو ۔

آپٹے تے ڈوجھیاں کیتے انہاں حقوق دے بچھو تے ودھارے وچ اساڈا ہتھ وٹاؤ۔
تمہید تے عبارت

کیوں جو ہر انسان دی ذاتی عزت تے انساناں دے ہکو جئے تے نہ ملن والے حقوق کوں
منزلاں دنیا وچ ازادی، انصاف تے امن دی جیاد ہے۔

کیوں جو انسانی حقوق کنوں لا پر وائی تے انہاں دی خلاف ورزی، ایہو جئے وحشیانہ کماں دی
صورت وچ ظاہر تھی ہے جینے انسانی ضمیر کوں ہلا کے رکھڈتے۔ میں کیتے ہر انسان دی سب
کنوں وڈی خواہش رہی ہے جو دنیا ایہو جی بنڑونچے جیندے وچ ہر انسان کوں آپٹی گال
آکھن تے آپٹے عقیدے تے قائم رہوں دی ازادی ہووے۔ کوئی ڈر خوف نہ ہووے اتے
لونڈیاں ضرورتاں وی پوری تھیندیاں رہوں۔

کیوں جو ظلم تے زیادتی دے خلاف انسان کوں بغاوت تے مجبور تھیں کونوں بچاؤں کیتے
ضروری ہے جو قانون دی بالادستی دے ذریعے انسانی حقوق دا بچھو کیتا و بچے
کیوں جو اے ضروری ہے جو قوماں تے ملکاں دے درمیان دوستانہ تعلقات کوں ودھایا و بچے

-
کیوں جو رکن ملکاں نے اقوام متحدہ دے چارٹر وچ جیادی انسانی حقوق، انسانی عزت تے
وقار، عزت نفس اتے مرداں تے عورتاں دے ہکو جئے حقوق اُتے آپٹے یقین دا اقرار کیتے
اتے زیادہ ازادی دے محول وچ وسیب دی ترقی تے چنگے معیار زندگی دے ودھارے دا

ارادہ ظاہر کیتے ۔

کیوں جو رکن ملکاں نے اے دی وعدہ کیتے جو اقوام متحدہ دے تعاون نال پوری دنیا وچ انسانی حقوق منویسن تے جیادی ازادیاں ڈویسن ۔

کیوں جو انہاں وعدیاں کوں پورا کرڻ کیتے ضروری ہے جو اساں حقوق تے ازادیاں کوں سمجھو ۔
ہیں کیتے ء ۔

جنرل اسمبلی اعلان کریندی ہے جو

انسانی حقوق دا اے عالمی منشور ساریاں قوماں تے ملکاں کیتے اسن مقصد دے حصول دا ہکو چیاں معیار ہوسی تاں جو ہر بندہ تے وسیب دا ہر طبقہ ایوں آپٹے سامٹے رکھیندے ہوئے تعلیم تے تدریس دے ذریعے حقوق تے ازادیاں دا احترام پیدا کرے اتے قومی تے بین الاقوامی کارگزاری دے ذریعے رکن ملکاں تے انہاں دے ماتحت علاقیاں وچ انہاں کوں منولوں دیاں کوششاں کرے ۔

دفعہ ۱

سارے انسان ازاد اتے حقوق تے عزت دے اعتبار نال ہکو جنے پیدا تھیندن ۔ قدرت ولوں انہاں کوں عقل تے سمجھ عطا تھیندی اے ۔ ہیں کیتے ہک ڈوجھے نال بھرپنی داسلوک کرٹا چاہی دا اے ۔

دفعہ ۲

ہر شخص نسل، رنگ، جنس، زبان، مذہب، سیاسی، قومی تے سماجی گانڈھے، جانداد، جم پل اتے
ڈو جھی حیثیت کنوں قطع نظر انہاں سارے حقوق تے ازادیاں دا حقدار ہے جتھاں دا ذکر اعلان وچ
کیتا گئے۔

ایندے علاوہ ایس سلسلے وچ کہیں انسان نال اوندے ملک دی سیاسی، علاقائی یا بین الا
قوامی حیثیت دی جیاد تے کوئی فرق نہ کیتا ویسی۔ چاہے اوند ا ملک یا علاقہ ازاد یا تو لیتی
ہو وے، غیر خود مختار یا خود مختاری دی ڈو جھی حدود دا پابند ہو وے۔

دفعہ ۳

ہر شخص کوں آپنی جان، ازادی تے ذاتی بچھو دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۴

کوئی شخص پانہایا پانہی بنڑ کے نہ رکھیا ویسی۔ ہر قسم دی غلامی یا پاتھیاں دے کاروبار تے
پابندی ہو سی۔

دفعہ ۵

کہیں شخص تے ظلم یا اوکوں ماریا کڈیانہ ویسی۔ ناں اوندی بے عزتی کیتی ویسی تے ناں
ہی لوکوں سزاڈتی ویسی۔

دفعہ ۶

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو ہر جاتے قانون اوندی شخصیت کوں مٹے۔

دفعہ ۷

قانون دی نظروچ سب برابر ہن تے کہیں فرق دے بغیر قانون دے ہکو جیئیں بچھو دے حق
دار ہن۔ ایس اعلان دے خلاف کوئی فرق کیتے و بچھو یا فرق واسطے ابھارے و بچھو دی
صورت اچ سارے ہکو جیئیں بچھو دا حق رکھیندن۔

دفعہ ۸

ہر شخص کوں انہاں کماں دے خلاف قانونی چارہ جوئی دا پورا حق حاصل ہے جنہاں نال آئین یا
قانون دی طرفوں ملے ہوئے اوندے حقوق ختم تھیندے ہوون۔

دفعہ ۹

کہیں شخص کوں غیر قانونی طریقے نال نہ گرفتار کیتا ویسی نہ حراست وچ رکھا ویسی تے نہ ہی ملک

توں پاہر کڈھیا ویسی۔

دفعہ ۱۰

ہر شخص کوں ہکو چیاں حق حاصل ہے جو اوندے حقوق تے فرائض دا تعین یا اوندے خلاف کہیں فوجداری مقدمے دی سماعت ازاد تے غیر جانبدار عدالت دے کھلے اجلاس وچ انصاف نال کیتی وڳے۔

دفعہ ۱۱

ہر شخص جیندے اتے کوئی مقدمہ قائم تھیوے اوں توڑیں بے گناہ سمجھے وڳے دا اقدار ہے جیں توڑیں لوندے خلاف کھلی عدالت وچ قنون دے مطابق جرم ثابت نہ جھپسی اتے لوکوں آپنی صفائی پیش کرن دا اپورا موقع نہ ڈتا ویسی۔

کہیں شخص کوں، ایہو جے کم یا غلطی دی جیاد تے، جیمبر اکرن ویلے ملکی یا بین الاقوامی قنون وچ جرم شمار نہ تھیندا، کہیں جرم وچ پکڑیا نہ ویسی۔

دفعہ ۱۲

کہیں شخص دی نجی یا گھریلو زندگی اتے خط و کتابت یا میل جول وچ ناجائز طریقے نال دخل

اندازی نہ کیتی ویسی تے نہ ای کہیں دی عزت یا نیک نامی تے حملہ کیتا ویسی۔ ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو قانون ایہو جی مدخلت یا حملے کھڑاں لوکوں محفوظ رکھے۔

دفعہ ۱۳

ہر شخص کوں ازادی نال آپے ملک وچ ہر جاتے آون وچن اتے رہو دا حق حاصل ہے۔

ہر شخص کوں آپے ملک سمیت ہر ملک کوں چھوڑن اتے آپے ملک واپس وچن دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۱۴

ہر کہیں کوں ظلم تے زیادتی کنوں بچن کیتے تے ڈو چھے ملکاں وچ پناہ حاصل کرن اتے اونڈے کنوں فائدے چاو دا حق حاصل ہے۔

اے حق انہماں عدالتی کارروائیاں کنوں بچن کیتے استعمال نہیں کیتا وچن سگیند اہیڑیاں غیر سیاسی جرائم یا ایہو جے کماں دی وجہ نال کیتیاں ویندن جھیرے اقوام متحدہ دے مقاصد تے اصولاں دے خلاف ہین۔

دفعہ ۱۵

ہر شخص کو قومیت داتق حاصل ہے۔

کوئی شخص ناجائز طور تے قومیت کنوں محروم نہ رکھیا ویسی اتے نہ ای کہیں کوں قومیت تبدیل کرن داتق ڈیوں کنوں انکار کیتا ویسی۔

دفعہ ۱۶

بالغ مراں تے عورتاں کوں نسل، قومیت یا مذہب دی کہیں پابندی دے بغیر بریجن تے گھر وساوں دا پورا حق حاصل ہے۔ ڈوہاں کوں نکاح، پر نیوے دی زندگی اتے طلاق دے معاملے وچ ہکو جے حقوق حاصل ہن۔

شادی ہک ڈوجھے دی مکمل رضا مندی نال تھیونڑی چاہی دی اے۔

کنہ، وسیب دی فطری تے جیادی اکائی ہے اتے وسیب تے ریاست لوکوں تحفظ ڈیوں دے ذمہ دار ہن۔

دفعہ ۱۷

ہر انسان کوں کلہایاڈو جھیاں نال مل کے جائد اور کھن دا حق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کوں زبردستی اوندی جائد او کنوں محروم نہ رکھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۸

ہر انسان کوں سوچ، ضمیر اتے مذہب دی ازادی دا پورا حق حاصل ہے ۔ ایندے مطابق بندہ ازادی نال آپے مذہب یا عقیدے کوں تبدیل کر سگدے اتے کلہایاڈو جھیاں نال مل کے سرعام یا کلبی جاتے، آپے مذہب یا عقیدے دی تبلیغ، عبادت اتے مذہبی رسماں ازادی نال ادا کر سگدے ۔

دفعہ ۱۹

محض کوں ازادی نال اپنی رائے قائم کرن اتے رئے ڈیوٹ دا حق حاصل ہے ۔ ایندے مطابق انسان ازادی نال رائے قائم کر سگدے تے کہیں ذریعے نال کہیں ملک توں علم تے نظریات حاصل کر سگدے تے ہر جاتیں آپے نظریات تے خیالات پہنچا سکدے ۔

دفعہ ۲۰

شخص کوں پر امن طریقے نال میل ملاپ اتے کھ کرن تے ٹولے بناوٹ دا حق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کوں کہیں ٹو لے وچ شامل تھیوں کیئے مجبور نہیں کیتا ونج سگدا۔

دفعہ ۲۱

شخص کوں آپے ملک دی حکومت وچ براہ راست یا ازادی نال چٹے ہوئے نمائندیاں دے ذریعے حصہ وچ دا حق حاصل ہے۔

شخص کوں آپے ملک وچ سرکاری ملازمت حاصل کرن دا ہکو چیاں حق حاصل ہے۔

لوکاں دی صلاح، حکومت دے اختیارات دی جیادہوسی۔ ایس صلاح دا اظہار، معیاد پوری تھیوں تے اصلی انتخابات دے ذریعے کیتا ویسی۔ انتخابات وچ ہر کہیں کوں ووٹ پاوون دا ہکو چیاں موقع دتا ویسی اتے ووٹنگ ازادی نال تے حق انداز وچ تھیسی۔

دفعہ ۲۲

وسیب دارکن ہودن دی وجہ نال شخص کوں سماجی تحفظ دا حق حاصل ہے۔ او کوں اے دی حق حاصل ہے جو او ملک نظام تے وسائل دے مطابق اتے قومی کوشش تے بین الاقوامی

تعاون نال ایہو جئے اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق حاصل کرے جیمہڑے اوندی عزت تے وقار تے شخصیت دی تعمیر تے ترقی کیئے ضروری ہن۔

دفعہ ۲۳

ہر شخص کوں کم کار تے ازادی نال روزی رزگار کرن، کم دامنصفانہ تے سازگار ماحول اتے بے روزگاری دے خلاف بچو دا حق حاصل ہے۔

ہر شخص کوں کہیں فرق دے بغیر ہکو جئے کم دے کیتے ہکو جئے معاوضے دا حق حاصل ہے۔

کم کرن والا ہر شخص منصفانہ تے مناسب معاوضے دا حق رکھیندے۔ جیمہڑا لوندے تے لوندے پال پچیاں کیتے عزت دی حیاتی دا ضامن ہووے اتے اوندے وچ ضرورت دے مطابق سماجی تحفظ دے بے ذریاں و لوادھا کیتا ونجے۔

ہر شخص کوں فائیدیاں دے بچو کیتے تجارتی ٹولے بنڑاؤں تے انہاں وچ شامل تھیوے دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۲۴

شخص کوں آرام تے دل وند لاوڻ دا حق حاصل ہے۔ ایندے وچ کم دے مناسب اوقات اتے تنخواہ دے نال چھٹیاں دی سہولتاں شامل ہن۔

دفعہ ۲۵

شخص کوں آپٹی تے آپٹے پال بچیاں دی صحت تے بھلائی کیتے چنگی زندگی دا حق حاصل ہے۔ اوکوں خوراک، لباس، رہائش علاج معالجے اتے وسیب دیاں ڈوہمیاں سہولتاں ملٹیاں چاہی دیاں ہن اتے بے رزگاری، بیماری، معزوری، رنڈیپا، بڈھیپایاوس کنوں باہر ایہو جتنے حالات دے خلاف جنہاں وچ رزگار چھٹ و نچے، بچھو دا حق حاصل ہے۔

پال تے اوندی ماڈوہیں خاص ڈیکھ بھال تے امداد دے حق دار ہین۔ سارے پالاں کوں بھانویں او شادی کنوں پہلے چمے ہوون یا شادی دے بعد، وسیب دے ہکو جتنے بچھو دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۲۶

شخص کوں تعلیم دا حق حاصل ہے۔ تعلیم، شروع تے منڈھلا دے درجیاں کنوں مفت ہووٹی چاہی دی اے۔ فنی تے پیشہ ورانہ تعلیم وی سہولت سب کیتے ہووے اتے عالی تعلیم دی

سہولت دی لیاقت دی جیاد تے سب کیتے ہکو چئی ہووٹی چاہی دی اے۔

تعلیم دا مقصد انسانی شخصیت دی مکمل تعمیر تے انسانی حقوق تے جیادی ازادیاں دا احترام ہوئی۔
ایہہ ساریاں قوماں اتے نسلی یا مذہبی گروپاں دے وچ، مفاہمت دوستی تے رواداری کوں
ودھیسی اتے امن قائم رکھن کیتے اقوام متحدہ دی سرگرمیاں دا اگواں کر یسی۔

والدین کوں ایس گال دا حق حاصل ہے جو او آپٹے پالاں کوں آپٹی مرضی دے مطابق تعلیم
ڈیواسگدن۔

دفعہ ۲۷

ہر شخص کوں وسیب دی ثقافتی زندگی وچ ازادی نال شامل تھیوٹ، اوندے کنوں مزہ گھٹ اتے
سائنس دی ترقی تے اوندیاں سہولتاں کنوں فائدے چاوٹ دا حق حاصل ہے۔

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو اوندے انہاں اخلاقی تے مادی فائیدیاں دا بچھو کیتا ونجے
جھیرے اوندی سائنس ایجاد یا ادبی یا فنکارانہ تخلیق دی وجہ نال لوکوں ملدن۔

دفعہ ۲۸

ہر شخص ایہو جیئیں سماجی تے بین الاقوامی نظام وچ شامل تھیوں دا حقدار ہے چہندے وچ ایس اعلان دے مطابق حقوق تے ازادیاں ڈتیاں ویندیاں ہوون۔

دفعہ ۲۹

ہر شخص تے وسیب دیاں ذمہ داریاں دی ہوندن جیندے وچ اوندی شخصیت کوں ازادی نال مکمل ترقی ملدی ہے۔

آپنی ازادیاں تے حقوق کنوں فائدہ چاؤں وچ ہر شخص انہاں پابندیاں دا خیال رکھسی جھیریاں بیاں دے حقوق تے ازادیاں دے بچو کیتے اتے جمہوری وسیب وچ اخلاق تے لوکاں دے امن تے بھلائی دے تقاضے پورے کرن کیتے قانون دی طرفوں لائے ویدن۔

ایہہ حقوق تے ازادیاں کہیں صورت وچ اقوام متحدہ دے مقصدان تے اصولاں دے خلاف نہیں ڈتیاں ونج سگدیاں۔

دفعہ ۳۰

ایس اعلان دی کہیں گالہ دا ایہہ مطلب نہیں گدا ونج سگدا جو ایندے ذریعے کہیں ملک، گروپ یا شخص کوں ڈو جھیاں دے حقوق تے ازادیاں دی خلاف ورزی کرن کیتے کوئی کارگزاری دا

حق حاصل تھی گئے۔